

Таким чином, при визначенні ризику проблемної заборгованості необхідно правильно сформувавши систему факторів, які можуть свідчити про виникнення проблемної заборгованості, щоб вона була достатньо репрезентативною, надавала можливість отримання достовірного результату, а процес оцінки при розрахунку показника ризику не був трудомістким.

Література.

1. Малій О. Г. Використання багатофакторного дискримінантного аналізу в процесі оцінювання кредитоспроможності. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. Харків: ХНТУСГ. 2017. Вип.185. С.259-268.

2. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#n33>.

3. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» від 11.06.2018 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>.

4. Фінансовий аналіз. Навч. пос. / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. К.: Центр учбової літератури, 2016. 368с.

СУБСИДІ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ – МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Олійник А. П., студент*,

*Харківський національний технічний університет
сізьського господарства імені Петра Василенка*

В умовах досконалої конкуренції зростання продуктивності є цілком природним і не потребує додаткової підтримки з боку держави. Країни з найсильнішим агросектором

---

* Науковий керівник – Антощенко В. В., к. е. н., доцент

вже не використовують пряме субсидіювання. Вони або взагалі не підтримують агросектор (Нова Зеландія), або надають допомогу у формі страхових платежів (США, Австралія) чи здешевлення кредитів (Канада), або підтримують науково-дослідну діяльність (Нідерланди).

Залишаючись одночасно найбільшим експортером сільськогосподарської продукції та країною з однією з найменших часток сільського господарства у ВВП, США продовжує активно підтримувати агросектор [1]. При цьому Департамент сільського господарства США почав поступово відмовлятися від прямого субсидіювання, надаючи перевагу таким програмам страхової підтримки: Price Loss Coverage program (Програма покриття цінових збитків). Ця програма спрямована на захист сільськогосподарських виробників від циклічних цінових коливань. Вона сплачується, коли фактична ціна на продукцію нижче за певну референтну, встановлену державою; Agriculture Risk Coverage program (Програма покриття сільськогосподарських ризиків), яка, на відміну від вже згаданої програми, ARC покриває різницю між фактичним доходом фермерів та мінімальним доходом, гарантованим для виробників даного товару. Загалом за останні 10 років частка страхової підтримки в загальному обсязі державних трансфертів ніколи не перевищувала 35 %. З одного боку, страхування ризиків є успішним у зниженні фінансових ризиків для фермерів та сприяє їх фінансовій стійкості. З другого боку, значна кількість емпіричних досліджень показали, що така форма підтримки викликає багато додаткових проблем: сприяння зростанню великих та одночасному зменшенню малих за розміром виробників; марне витрачання державних коштів на підтримку успішних виробників, які фактично не потребують державної підтримки; зниження врожайності та ефективності використання ресурсів.

Агросектор Канади є одним з найбільш технологічно розвинених у світі. Працівники сільського господарства, що складають лише 1,95 % від населення мають набагато більший за інших мешканців міст рівень освіти та капіталу та щороку приносять понад 50 тис. канадських доларів доданої вартості на кожного. Так, в середньому на одного сільськогосподарського

працівника припадає два трактори та 120 га сільськогосподарських угідь. Причина такої високої забезпеченості працівників основними засобами – політика пільгового кредитування, яку Канада застосовує ще від 1959 року [2]. Федеральний кредитний акт 1959 року та створений на його основі фонд Farm Credit Corporation дозволили сільськогосподарським виробникам брати довгострокові кредити на пільгових умовах. Починаючи з 60-х років ХХ століття цей фонд поглинає лівову частку коштів, спрямованих на розвиток аграрного сектора та відіграє ключову роль в фінансуванні його розбудови. Спрощений доступ до капіталу значно підвищив розмір капіталовкладень у галузі, постійно витісняючи неефективну зайнятість та сприяючи виходу Канади на п'яте місце серед сільськогосподарських експортерів. Єдиною проблемою такої підтримки залишається значна заборгованість агрофірм державі, що в 2017 році становила 29%. З кожним роком ця частка продовжує зростати, викликаючи все більшу стурбованість Банку Канади.

Ще одна цікава для України модель підтримки – це політика Нідерландів, які приділяють значну увагу підтримці наукових досліджень [3]. Отримання, накопичення нових знань та їхнє впровадження координують спеціальні органи, що одержують державне фінансування та безпосередньо контролюються урядом. В 2015 році через ці органи держава профінансувала 60 % усіх наукових розробок в країні. Державна підтримка досліджень сприяє запровадженню новітніх технологій в сільському господарстві Нідерландів. Ця модель підтримки могла допомогти агросектору Нідерландів вийти на друге місце за обсягами експорту після США та на одне з перших місць у світі за рівнем урожайності.

Серед ключових переваг обох моделей для України те, що і механізми пільгового кредитування, і державне фінансування науково-дослідної діяльності вже застосовувались та продовжують застосовуватись Україною. Проте, для досягнення таких високих результатів обом країнам знадобилося понад 50 років. Чи зможе Україна чекати так довго на прорив в аграрному секторі? Можливо, є спосіб пришвидшити розвиток сільського господарства іншими методами, уникаючи негативного досвіду

та орієнтуючись на позитивний досвід розвинених країн, досвід, який здатний принести кращий результат. Підтримка науково-дослідницької діяльності в агросекторі – це та модель сільськогосподарської підтримки, яка сприятиме високим темпам стійкого економічного зростання. На жаль, концентруючись на питаннях продовольчої безпеки та платоспроможності виробників, галузеве законодавство зовсім не ставить за пріоритет важливість економічного зростання. Така короткострокова спрямованість державної підтримки зручна для політиків та аграріїв, але дуже малоймовірно, що вона зможе допомогти Україні досягти життєвого рівня країн, політичні практики яких вона намагається застосовувати.

Література.

1. Яка модель субсидіювання аграрного сектора потрібна Україні. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Яка-модель-підтримки-сільського-господарства-потрібна-Україні.pdf>.

2. Edwards, Chris; DeHaven, Tad. Save the Farms – End the Subsidies March 3, 2002. Washington Post. Cato Institute. <https://www.cato.org/publications/commentary/save-farms-end-subsidies>.

3. Онегіна В.М., Антощенкова В.В. Спільна аграрна політика та конкурентоспроможність продукції сільського господарства ЄС. «Аграрна політика ЄС: виклики і перспективи» кол. монографія. Житомир: 2019, С.152-163.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА СТРУКТУРА АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Онегіна В. М., д.е.н., професор,

Миргород А., студентка,

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств має забезпечити зростання обсягів сільськогосподарського виробництва та його продуктивності, підвищення конкурентоспроможності та сприяти забезпеченню складників продовольчої безпеки з достатності, фізичної та